

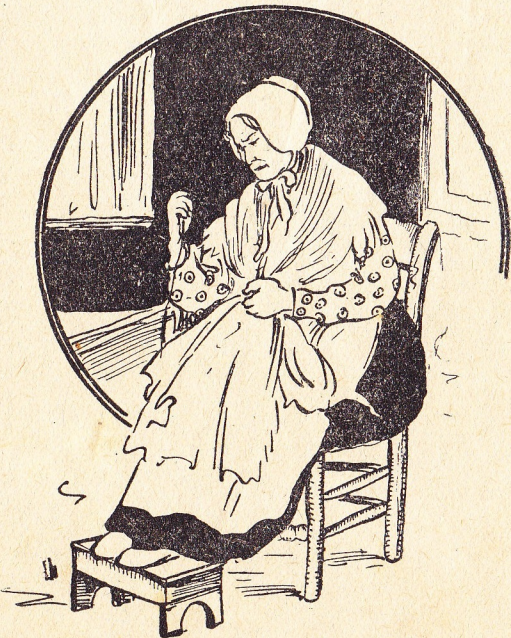
AAN DEN RAND VAN DEN AFGROND.

1

Vrouw Dumont was een arme weduwe. Ze had een zoon, August, een kloeken jongen van achttien jaar, maar die te lui was om tewerken.

Helaas, moeder beleefde veel verdriet van haar kind! In plaats van zijn steun te ondervinden, moet zij het dagelijksch brood verdienen.

Haar zoon verkeerde met slechte kameraden, luisterde meer naar dezer dan naar goede raadgevingen, en

zoo was de jongeling al een heel eindeke op den slechten weg geraakt.

Dikwijls trachtte moeder hem ernstig zijn gedrag onder de oogen te brengen. Maar reeds bij de eerste vermanende woorden sprong August dan recht en verliet grommend de woning.

Soms ging de zoon aan 't werk maar 't duurde nooit lang. En op 't laatst wilde geen enkele baas hem nog in zijn dienst hebben.

De weduwe naaide en wiesch voor anderen... ze werkte tot diep in den nacht... en de ontaarde zoon schaamde zich niet 't brood, door moeder zoo zuur verdiend... ten koste harer gezondheid... ten koste harer nachtrust, mee te eten.

2

't Was Zaterdagavond.

August Dumont stond te babbelen met Neel, een langen, mageren kerel, algemeen bekend onder den bijnaam van „den vos”.

Had de zoon der weduwe zich meer verzorgd, men zou hem een knappe jongen genoemd hebben. Maar nu met zijne verwarde haren, met den rooden halsdoek slordig onder zijn kin vastgeknoopt, met zijne bijna havelooze kleding, geleet hij tamelijk wel op een baanstrooper.

— „Zoodus,” zei Neel de vos, „'t is dan afgesproken. We gaan morgen achternoen naar de kermis van Daleghem. Vriend Flip zal ons ook vergezellen. En gedrieën zullen we ons opperbest vermaken.”

— „Hoe laat vertrekken we?” vroeg August.

— „Wel, laat ons zeggen om een ure. Dan is de dag nog lang.”

— „'t Is zoo vastgesteld. Nu ga ik naar huis. Tot morgen dus!”

— „Tot morgen. Slaap wel!”

Vrouw Dumont zat als altijd te werken. Droevige gepeinzen vervulden haar hoofd. Ze dacht aan haar zoon.

Hoe zou alles eindigen?

Soms kwam August dronken thuis... bevuild... beslijkt... vloekend op de straatjongens, die hem nageroepen hadden.

Nu was hij meer dan een maand zonder werk. Hij zwalkte langs de straten van het dorp of lag gansche middagen ergens aan den kant van een weg. En schier altijd vergezelden hem, Neel, de vos, en lange Filip, twee van de ergste deugnieten.

Hoe zou dat eindigen? vroeg de arme vrouw zich zuchtend af. En met schrik zag ze de toekomst tegemoet.

Terwijl de weduwe haren arbeid verrichtte, kwam August naar huis geslenterd.

Over zijn gelaat was een wrevelige trek verspreid.

Morgen zou hij met zijne twee vrienden naar de kermis op een naburig dorp gaan.

Maar hij had geen geld. En die gedachte plaagde hem. Wat kon hij ginder gaan uitzetten zonder spijkers? Hij zou er echter aan moeder vragen...

Ja, hij, de gezonde jonkman, met staal in de armen, hij die werken kon maar niet wilde en van moeders arbeid leefde... hij schaamde zich

niet van de arme, afgesloofde vrouw drinkgeld te eischen!

Hij trad de kleine woning binnen.

— „Moeder, geef mij geld!” zei hij op brutalen toon.

— „Maar, kindlief, ge weet toch wel, dat ik geen stuiver meer bezit? Als dit werk af is, ga ik het weg brengen, en dan zal ik juist genoeg ontvangen om eten te koopen,” antwoordde vrouw Dumont verschrikt.

— „Ge hebt wel geld! Ik moet het hebben... ik wil!” en de ontaarde jongeling werd driftig.

— „Waarlijk, Gust... 'k kan u niets geven. Kom, ... eet!”

De weduwe stond op en haalde wat brood, dat ze op tafel zette. Maar de slechte kerel greep het voedsel en wierp het op den vloer, tierende:

— „Dàt moet ik niet... maar geld, geld!”

En toen moeder hem nogmaals ten stelligste verzekerde, dat ze er geen bezat, trok de onverlaat grommend naar den zolder, waar zijn bed stond.

* * *

't Was middernacht. Stillekens stond August op. In een kommeke op de vermolmde kast bewaarde zijne moeder de huurcenten, welke Toon, de huisjesmelker, iederen Maandag kwam halen.

De jongeling wilde die centen stelen.... en morgen zou hij kermisgeld hebben.

Op zijn teenen sloop hij de trap af. Nu stond hij in de nauwe gang. Hé, er brandde nog licht in de kamer! Zou moeder nog op wezen?

August loerde door 't sleutelgat. Hij schrok!

Daar zat zijne moeder slapend bij de tafel, met 't naaiwerk op haar schoot! Van vermoënis was ze ingesluimerd, van uitputting... 'en dat om hem!

De jongeling ging weer haastig naar boven. 't Moest wel zijn, dat zijn geweten nog niet geheel tot zwijgen gebracht was, want iets, dat op wroeging geleek, belette hem te slapen.

August woelde onrustig op zijn leger heen en weer.

Hij stond vroeg op. Zijne moeder zat te naaien. Voorzeker was ze niet te bed geweest.

De zoon had willen beterschap beloven, maar valsche schaamte weerhield hem.

Hij ging spoedig naar buiten en weldra ontmoette hij Neel, den vos.

— „Dag Neel,” groette hij.

— „Ah, Gust, zijt gij er ook al uit?”

— „Hebt ge geld?”

— „Ja en gij?”

— „Ik niet! Moeder had er geen,” antwoordde de zoon der weduwe.

— „'k Ben ook ver van rijk. De franken groeien niet op mijn rug.”

— „'t Is om gek te worden, altijd die verwenschte geldnood!”

— „Werk jongen!” riep de vos spottend. „Verdien centen!”

— „Werken tot men er bij neervalt! Zoo dwaas ben ik niet, Neel!”

— „Ge hebt gelijk. Maar ik weet wel een middel, om rijk te worden, zonder zich te vermoëien.”

— „En waarom gebruikt gij het dan niet?” vroeg August.

— „Ik spreek ernstig.”

— „Vertel dan eens op! 'k Ben oprecht nieuwsgierig.”

— „Kent ge de weduwe Vervloet?”

— „Die op 't hofke bij de beek renteniert?”

— „Ja! Die kan wel wat missen, ze zwemt in 't goud,” hernam de vos.

— „Stelen, op roof uitgaan?”

— „Hoor hem eens, dien eerlijken jongen! O, hij is zoo braaf!”

— „Gek niet met mij!”

— „Wel, jongen, ik gek niet. Ik vraag u kort af: doet ge mee, om bij de gierige weduwe te gaan halen, wat we zoo goed kunnen gebruiken? Lange Filip zegt evenmin van neen.”

— „Hebt ge er hem al over gesproken?”

— „Natuurlijk!”

— „Maar stelen?... De politie... de gevangenis.”

— „Als we moeten stelen, om ons in den bak te laten draaien, zijn we groote uilen, dat geef ik u toe,” ging Neel voort. „Ik zal de politie wel misleiden. Doet ge mee, ja of neen?”

August begon reeds te weifelen.

De ander, die nog meer verdorven was, sprak zoo overredend, dat Dumont ten laatste zei:

— „Ik zal er eens over denken.”

— „Zeg het dan als we dezen middag naar de kermis gaan. Bekommer er u niet over, dat ge platzak zijt. Als goede kameraden deelen we. Ik ga nu nog eens met Flip klappen. Tot dezen noen.”

De schurk verdween.

't Was woelig te Daleghem. De dorpsplaats stond vol barakken en kramen. Een zingende, joelende menigte verdrong zich rond al die tenten of sprong met veel drukte de danszalen binnen.

Hansworsten vermaakten het volk door hunne poetsen en grappen. Hier stond een „hercuul” met zware gewichten in de hand en gaf een voorproefje van de krachttoeren, die hij straks verrichten zou. Daar vroeg een opgeblazen forman, in eene wit en rood gestreepte trui en met zes, zeven medailles op de borst wie met hem worstelen durfde. Wat verder vertelde een goochelaar in snoevende woorden, dat hij zijne ongevenaarde kunsten voor keizers en koningen vertoond had en dat hij wel zoo goed was geweest, de burgers en burgeressen van deze gemeente in de gelegenheid te stellen, ook van zijne wonderen te genieten.

De kinderen reden op den paardjesmolen, knapen schoten met een windroer een vlammetje uit voor eene sigaar, waar meer papier dan tabak in stak. Meisjes vielen hunne ouders lastig om eene pop, of om ander speelgoed. Jongelingen liepen fier met een roosje in 't knoopsgat en een stukje blik op de borst... bewijzen hunner vaardigheid in 't schietkraam, in de werptent of bij den hamerpaal.

Geuren van smoutbollen, van wafels en ander gebak prikkelden den neus. De orgels krijschten, koperen trompetten schetterden, trommen roffelden.

Ja, de Dalegemsche kermis was in vollen gang. Ouderen zagen al dat spel kalm aan en gingen

rustig een glas bier drinken in de een of andere afspanning.

August Dumont, Neel, de vos, en lange Flip waren ook toegekomen. Ze maakten veel gerucht, zongen en schreeuwden, sprongen overal tusschen en door en wekten veel misnoegen door hunne ruwheid.

— „Wie zijn die wilden?” vroeg een kloeke boerenzoon.

— „Ze komen van Meerbeke, Pier,” antwoordde zijn makker.

— „Wat, van Meerbeke... van die kale parochie!” riep de boerenzoon, die, zooals we hoorden, Pier genoemd werd.

Juist bleven de drie kameraden voor den laatsten spreker staan. Ze bezagen hem vlak in 't gelaat.

— „Ben ik zwart?” vroeg Pier. „Waarom gaapt ge zoo naar mij?”

— „Omdat we willen! We doen onze goesting,” antwoordde lange Flip.

— „Te Meerbeke misschien, maar hier niet!” hernam de landbouwerszoon.

— „Meerbeke boven!” schreeuwde de vos.

— „'t Is me eene parochie, uw Meerbeke,” spotte Pier. En tot de menschen in de ronde vervolgde hij: „Weet ge hoe Meerbeke ontstaan is? Toen de dorpen gemaakt werden, viel er een klontje aarde van den wagen. Het bleef liggen, en het werd Meerbeke.”

De menschen lachten luid.

— „En volk van zoo'n kiekenkot wil op ons schoon Daleghem den baas komen spelen!” tierde

Pier. „Ventjes,” zoo richtte hij zich tot het drietal, „als ge braaf zijt moogt ge hier blijven en ook eens op den paardjesmolen rijden. Maar zet u in een schuitje, op een paard is het te gevaarlijk voor zulke mannekes!”

Neel werd woedend. Gerard en Flip wilden hem meetronen.

— „Ze zijn de sterkste!” fluisterde de laatste.

— „Meent ge, dat ik benauwd ben van dien pocher,” kreet de vos, zijn armen kruisende. „Ik moet mijn man nog vinden. Die boerenlummel denkt zeker, dat hij tegen zijn koewachter spreekt.”

— „Als ge u zoo aanstelt, jagen wij u naar Meerbeke terug,” hernam Pier spottend. „Ge moet u hier goed gedragen.”

— „Aanvaardt ge, ... tusschen ons tweeën!” huilde Neel. „Nu ge bij uw volk zijt, ha, nu durft ge! Maar nog eens, aanvaardt ge, man tegen man! Zeg, ja, als ge een kerel zijt! Anders bezie ik u nog niet.”

De veldwachter kwam af. 't Was of deze rook, dat er ruzie dreigde.

— „Niet vechten,” zei de man der wet op vreedzamen toon. „Welhoe, met de kermis zoudt gij elkander willen aframmelen? Dat elk zijn weg ga!”

Neel gromde nog. Hij bezag gram zijn tegenstander.

— „Verstaat ge me niet?” vroeg de veldwachter hem. „Trek voort, zeg ik u!”

— „En als ik niet wil?”

— „Dan zal ik u opsluiten en ge moogt kermis houden alleen in 't gevang. En mond toe nu!”

— „Kom mee!” drong Flip aan.

— „Alloh, Neel! geen dwaasheid, hein!” voegde August er bij.

De vos liet zich bepraten.

— „Ik zal hem vinden,” siste hij tusschen de tanden, zijne makkers vergezellend.

Tegen den avond was het drietal in eene kleine herberg aan het uiteinde van 't dorp. Pier en zijn vrienden kwamen er ook binnen.

— „Zwijgen,” fluisterde Flip Neel in 't oor. „Laat ze gerust!”

— „Ja, als ze mij ook gerust laten. Maar anders...” en de vos balde de vuist.

De Daleghemmers trokken echter naar achter, zonder op de Meerbekenaars te letten.

August poogde zijne gezellen te overhalen, de herberg te verlaten. Maar de vos wilde niet.

— „Mijn geld is zoo goed als dat dier snoevers!” riep hij. „Kom, wij gaan ook dansen. Denkt ge dat ik hen ontvluchten wil?”

Neel wilde niet toegeven. De anderen moesten hem wel volgen naar de linnen tent waar de paartjes rondhuppelden op de tonen van een krijsend, snijdend, fluitend orgel.

De drie jongelingen mengden zich in den hoop. Ze geraakten opgewonden en sprongen zoo wild, dat ze eenige dansers schier omverwierpen.

— „Er uit nu!” gebod Pier, die 't heele spel met een kwaden blik bezien had.

— „Makkers, die rustverstoorders moeten er uit! Ze zijn van Meerbeke gekomen om ons te treiteren!”

— „Wien gaat ge zoeken, om u te helpen?” vroeg de Vos.

— „Niemand!” antwoordde de boerenzoon. „Ziet ge deze handen... ja?... nu voelt ge ze!”

En hij greep Neel vast. August en Flip kwamen hun maat ter hulp. En eer de omstanders het konden verhinderen, vloog Pier tegen het zeil der tent op.

— „We zijn weg!” kreet Neel.

Gedrieën stonden ze nevenseen... vlug stormden ze op de menigte aan... wierpen eenige jongelingen omver... en onder den kreet van „zoo handelen de Meerbekenaars” renden ze de barak uit.

De landbouwerszoon was schier uitzinnig van woede.

— „Lafaards!” hilde hij. „Hij zou me alleen bevechten en verraderlijk pakte ze me met drieën vast.”

— „Hebt ge u zeer gedaan?” vroeg een der kameraden.

— „Neen... maar dat verraad moet gewroken worden. Wie gaat mee, die wegloopers straffen?”

Zes zeven jongelingen sloten zich bij Pier aan. Ze zochten overal, maar vonden hunne vijanden niet.

— „We zullen hen langs hun weg afwachten,” schreeuwde de aanvoerder. „Komt, vrienden, volgt me!”

Buiten 't dorp was het geen kermis. En daarom trokken eenigen zich terug. Ze wenschten zich liever op de parochie te vermaken, dan ergens in 't veld op den loer te gaan liggen.

Doch Pier en zijne twee beste kamaraden besloten hun plan te volvoeren.

*
*
*

August, de vos en lange Flip hadden zich eenigen tijd verborgen gehouden, Rond negen ure verlieten ze Daleghem.

Eensklaps in een hollen weg vielen er eenige groote aardklompen, waarvan er een Neel op den arm trof. Dan weerklonken scheldwoorden en bedreigingen.

— „'t Zijn de ruziemakers van Daleghem,” zei August. „Ze zullen ons gevolgd hebben, die lafaards!”

— „Mijn arm!” kloeg de vos, zijne mouwen opstroopend. „Ik ben gekwetst door een grooten steen. Maar 'k zal ze vinden. Als die boerenvlegel in mijne handen komt, is hij er aan! 't Bloedt,” vervolgde hij, de zeere plek betastend.

— „Bind er mijn halsdoek over,” zei Gust, en hij reikte dezen over.

— „'t Zal nu wel gaan,” hernam Neel. „We zullen ons vanavond niet moe achter die schavuiten loopen. We hebben wel iets anders te doen, nietwaar?”

— „Zooals afgesproken is,” viel Flip in. „Morgen zijn we rijk. Laat de boeren maar dorschen! Wij zijn dan mannen met geld. En de zaak moet gelukken. De weduwe Vervloet woont alleen. Wij gedrieën tegen eene vrouw.”

— „O ze zal zoo verschrikt wezen, dat ze ons ongetwijfeld seffens haar geld geeft. Roepen kan haar niet baten. 't Huis staat afgelegen.”

— „Willen we ons gelaat zwart maken?” vroeg de vos.

— „Ja, dat ware 't beste,” hernam Flip. „Dan kan ze ons niet herkennen. Maar nog iets. We moeten na den diefstal niet op den loop gaan!”

— „Dan zijn we er seffens aan!” verzekerde Neel.

— „Toch niet! Vluchten we, dan weet het gerecht natuurlijk seffens wie de daders zijn.”

— „Wat kan ons dat schelen! Wij zijn weg en hooren niet meer, wat ze op onzen kap vertellen,” meende de vos.

— „Tegenwoordig loopt men niet ver,” zei de lange weer. „Denk maar aan Leers, die eenige jaren geleden bij boer Doovers inbrak. Hij wilde te Antwerpen op de boot voor Amerika stappen, maar de politie stekte hem bij den kraag. En nu bromt hij achter de grendels. Er zijn veel leegloopers in de streek. Ook zwerft er kermisvolk rond. Waarom zou men ons meer verdenken dan een ander? Blijven dus... en later, wanneer gevaar voorbij en de zaak in den doofpot is... dan op reis als schatrijke renteniers.”

— „Uw gedacht is niet slecht,” beweerde de vos.

— „Wat zegt gij er van August?” vroeg Flip.

— „Wat ik er van zeg?” vroeg de zoon der weduwe Dumont.

— „Ja, ge zwijgt zoo.”

— „Welnu, ik zeg dat ik niet mee doe,” sprak de jongeling beslist.

— „Wat!” riep Flip.

— „En ge hebt het beloofd!” zei de vos.

— „Ik doe niet mee!”

— „En ge komt dat vertellen, als ge heel den achternoon met mijn geld kermis gevierd hebt!” riep Neel kwaad uit.

— „'k Zal het u teruggeven,” beloofde August.

— „Ge zult het zeker van uw rug snijden! Ge zijt altijd zoo arm als eene rat, en, nu ge rijk kunt worden, wilt ge niet! Ge hoeft niet mee naar binnen te gaan. 't Is genoeg zoo ge op wacht staat.”

— „Neen, neen, neen!” zei Dumont met krachtige stem.

Gelukkig zijn geweten waarschuwde hem... en hij luisterde nog naar die stem.

Ja, dezen noen had de jongeling beloofd zijne hulp te verleenen bij den beraamden diefstal.

Maar in de ure, welke de misdaad voorafging... nu verrees voor zijn oog 't beeld zijner moeder.

Hij zag haar weer in 't holle van den nacht... ingeslapen van vermoeyenis, van uitputting...

En nog nooit had hare bleekheid, haar vermagerd wezen hem zoo diep getroffen als thans, ofschoon hij haar slechts in gedachten aanschouwde.

En die moeder, die opofferende, zwoegende, liefdevolle moeder, zou hij nog ongelukkiger maken, tot schande brengen...

Ook zag hij zichzelf weggeleid door politie dienaren... zag hij zich geboeid voor de rechtbank... zag hij zich gekluisterd in 't gevang...

't Was nog niet te laat.

En heftig herhaalde hij:

— „Neen, neen! Ik doe niet mee!”

— „Bange wezel!”

— „Lafaard!”

— „Braaf kind!”

— „Dappere held!”

Als om strijd overstelpten de anderen hem met allerlei benamingen.

August wankelde echter niet.

— „Flip, luister!” zei Neel en hij fluisterde den lange iets in 't oor,

Dumont vreesde, dat ze hem zouden aanvallen om zijne weigering.

Maar neen, de vos sprak luid:

— „Dan ligt alles in duigen. Met ons tweeën kan er niets van komen. We zullen dus met den heiligen August naar 't dorp gaan.”

Weldra bereikte het drietal de plaats. Neel en Flip trokken in de kroeg. August begaf zich naar huis. De zoon groette zijne moeder, en er was iets zachts in zijne stem.

— „Wilt ge nog eten?” vroeg de vrouw.

— „Ik heb geen honger, moeder,” antwoordde hij en wat later liet hij er op volgen: „Morgen zal ik werk zoeken.”

August begaf zich te bed. Bij 't ontkleeden merkte hij, dat Neel den geleenden halsdoek niet terug gegeven had.

— „k Zal hem morgen terug vragen,” dacht hij.

De slaap kwam niet spoedig; allerlei gedachten bestormden den afgedwaalden jongeling.

* * *

't Was Maandagmorgen.

't Dorp stond in rep en roer.

Er was een moord gebeurd!

Dieven hadden de weduwe Vervloet overvallen en de arme vrouw verwurgd.

Een werkmán, die eenige bezigheden in 't hofje doen moest, had de woning gesloten gevonden. Bij nader onderzoek was hem gebleken, dat men eene groote dakruit verbrijzeld had. Op zijn geroep en geklop had hij geen antwoord bekomen.

Dan was hij naar 't dorp geloopt om den veldwachter te verwittigen.

De burgemeester, de veldwachter en een smid begaven zich onmiddellijk naar de woning. De burgemeester klopte herhaaldelijk, riep luid, maar geen antwoord bekomende, verzocht hij den smid de deur te openen. De veldwachter hield de menigte op een afstand.

De dorpsverste vond de vrouw dood op den vloer. Kassen en laden waren opengebrosen. Onmiddellijk werd 't gerecht uit de stad gewaarschuwd.

Op den grond lag een halsdoek, ongetwijfeld door de moordenaars achtergelaten.

En toen de burgemeester een voorloopig onderzoek instelde, meende een der dorpelingen dien doek als 't eigendom van August Dumont te herkennen.

Als een loopend vuurtje ging het nu rond.

— „August Dumont is de dader!”

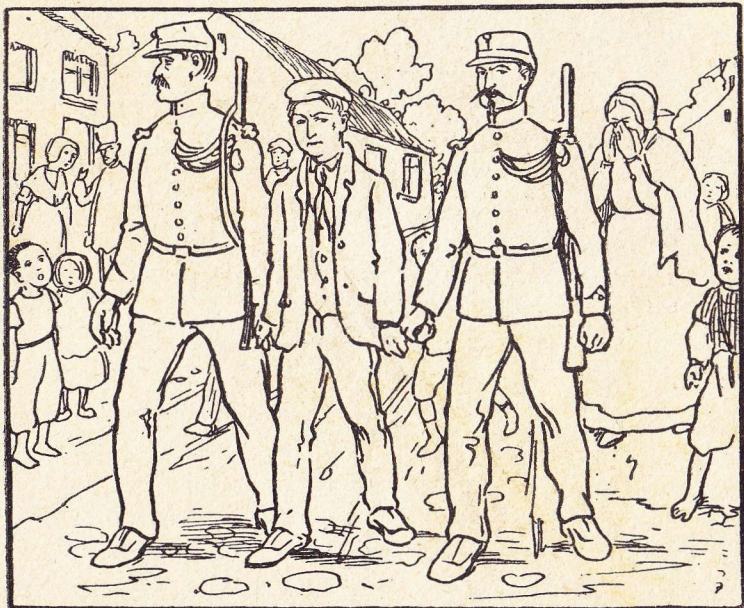
De betichte werd gehaald.

Alle dorpelingen ontroerden van een akelig tooneel: de jongeling tusschen twee gendarmen, gevolgd door eene vrouw, die luid jammerde en riep:

— „Hij is onschuldig... hij heeft niets misdaan... laat hem vrij!”

Bleek, maar toch kalm, verscheen de verdachte voor den burgemeester, die aan eene tafel zat, met den bewusten doek voor zich.

— „Kent ge dat voorwerp?” vroeg de magistraat.

— „'t Is mijn halsdoek,” bekende August oprecht.

— „Hoe komt die hier?”

Zonder de minste aarzeling, met vaste stem, vertelde de jonkman 't gebeurde van den vorigen avond. Hij zei, dat hij den doek aan Neel, den vos, gegeven had, om eene wonde te verbinden

De dorpsverste beval de aanhouding van Neel en Flip.

Beide kerels hadden als de onschuldigste dorpeelingen voor 't huis der misdaad gestaan en gebabbeld met andere nieuwsgierigen.

Maar toen ze hoorden, dat er een doek gevonden was, een halsdoek van Dumont, waren ze rap vertrokken.

— „De doek zat rond mijn arm, hij moet gevallen zijn. 'k Heb er niet in 't minst meer aangedacht,” fluisterde de vos verschrikt.

De gendarmen gingen op zoek en een half uur later, brachten ze de schelmen voor het tafeltje.

Weldra kwam ook 't gerecht, het parket, zooals men zegt.

August, Neel en Flip werden afzonderlijk onderzocht, maar de gezegden van beide laatsten waren zoo in tegenspraak, dat de rechter ten slotte de aanhouding der drie verdachten beval.

Nadat 't huis doorzocht was, en lichtteekeningen genomen en alle pleegvormen vervuld waren, werd een rijtuig ontboden.

De menigte riep en tierde. Gendarmen moesten de gevangenen beschermen tegen de volkswoede.

— „Zoo moest het eens eindigen!” riep er een. „Die schelmen groeiden op voor 't schavot.”

— „Ze hebben nooit gedeugd,” zei een ander. En ieder gaf zijn oordeel te kennen.

Vrouw Dumont wilde zich aan haar zoon vastklampen.

— „Hij heeft niets gedaan, ach, laat hem los,

laat hem bij mij!" smeekte ze, de gevouwen handen omhoog stekend.

— „Moeder, ik zweer u, dat ik onschuldig ben. 'k Zal terugkeeren!" zei August met tranen in de oogen.

Toen viel de weduwe in zwijm. Medelijdende dorpelingen voerden haar weg.

De koetsier zette zijne paarden aan. De koets reed heen... eene andere met de gerechtsdienaren volgde.

In groepjes bleef het volk rond het huis der misdaad staan kouten.

* * *

Eenige maanden waren voorbij.

't Was de dag, dat de verdachten van den gruwelijken moord voor het assisenhof moesten verschijnen, een dag lang verbeid.

De gerechtszaal was bomvol. Vele dorpelingen hadden het reisje naar de stad gemaakt. Immers 't was nu iets uit Meerbeke, hunne gemeente...

Op eene tafel voor de bank der rechters lagen eenige bewijsstukken, waaronder de bewuste halsdoek.

Eene plechtige stilte... Ieder ontblootte zich, 't Hof deed zijne intrede: de rechter-voorzitter in rood gewaad, zijne bijzitters in 't zwart en de procureur des konings met een driekleurige sjerp om zijn middel.

— „Leid de verdachten binnen!" klonk het te midden der grootste aandacht.

Ieder oog vestigde zich op eene kleine deur,

waaruit drie jongelingen traden, vergezeld van gendarmen.

August zag bleek. Hij stapte vooraan. Hij keek kalm voor zich. Zijne gezellen sloegen de oogen neer. De aanblik der drie geboeide gevangenen maakte een diepen indruk op de Merbekenaars...

De gezworenen werden aangewezen door het lot. Ze namen hunne plaatsen in.

De beschuldigten moesten opstaan. De zoon der weduwe moest het eerst antwoorden.

— „Uw naam?" vroeg de voorzitter.

— „August Dumont," zei de jongeling zacht.

— „Ouderdom?"

— „Achtien jaar,"

— „Beroep?"

— „Zonder beroep."

— „Waar geboren?"

— „Te Meerbeke."

— „Verblijfplaats?"

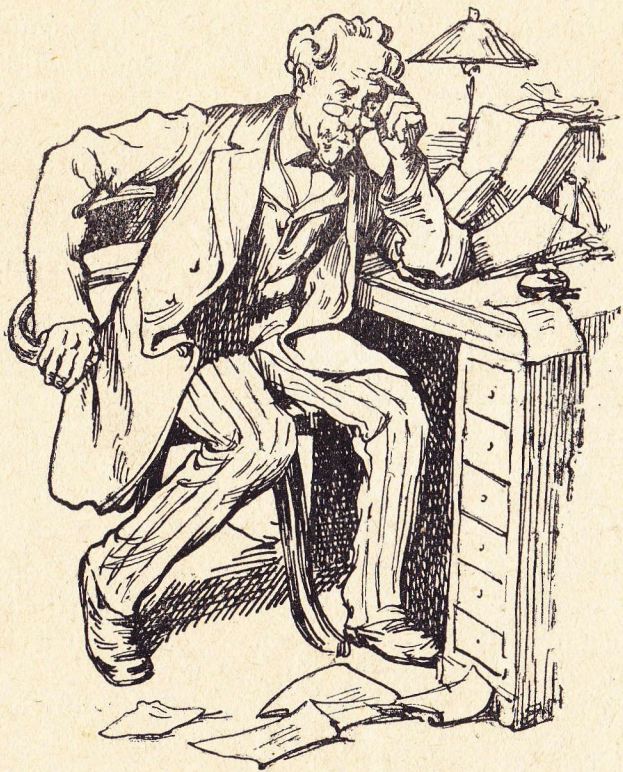
— „Bij mijne moeder te Meerbeke."

Dat alles antwoordde de jonkman met stille, doch vaste stem. Een blos bedekte zijn gelaat, een blos van schaamte, toen de rechter opmerkte, dat, ofschoon hij nog nooit gestraft was, zijn gedrag toch veel te wenschen overliet en hij voortdurend werkeloos had rondgelopen.

We zullen thans niet in 't breede den gang van 't rechtsgeding beschrijven.

't Zij voldoende om mee te deelen, dat Neel en Flip bekend hadden, maar tevens Augusts medeplichtigheid volhielden, uit gruwe wraakzucht, tegenover den makker, die weigerde de misdaad

te helpen plegen. Augusts advocaat had de zaak grondig onderzocht en er lang over nagedacht. Nu pleitte hij onder eene ademlooze stilte.

De raadsman toonde aan, dat de omstandigheden de onschuld van den zoon der weduwe Dumont bewezen.

Zijne moeder, eene achtenswaardige vrouw, had getuigd, dat haar kind om tien ure 's avonds

thuis was gekomen en onmiddellijk naar bed gegaan was.

Een geloofwaardige getuige verzekerde, dat hij den dag der misdaad rond elf ure, twee mannen ontmoette op den weg naar huis der weduwe Vervliet, en geen drie.

Een geneesheer bestadigde eene wonde op den arm van Neel, en na de ontdekking van den moord, zag men bloedvlekken op den halsdoek, bloedvlekken, welke niet afkomstig konden zijn van het slachtoffer. En dat kwam alles overeen met Dumonts bewering dat hij zijn halsdoek aan Neel geleend had.

En vervolgens een zeer gewichtig punt: de andere verdachten hadden verschillende uitleggingen gegeven. Volgens den eene stond August op wacht, volgens den ander was hij mede in de woning geslopen.

Het gestolen geld was teruggevonden in 't huis van Neel en 't hofke van Flip. Bij Dumont was niets verdachts aan 't licht gekomen.

't Lag dus voor de hand, dat de vos en de lange samen de gruweldaad pleegden, maar nu ook hun vroegeren makker van medeplichtigheid beschuldigden, alleen uit zucht naar wraak.

De rede van den advocaat maakte een diepen indruk.

Eindelijk kwam 't gewichtige oogenblik.

De gezworenen begaven zich naar eene bijzondere kamer. De rechters hadden vragen gesteld over de schuld der betichten. De vragen zouden nu beantwoord worden.

Tijdens de afwezigheid heerschte eene angstige stilte in de zaal. Elk staarde naar de deur van 't vertrek waar de beraadslaging plaats had... elk verbeidde met spanning, dat die deur weer geopend zou worden.

Neel en Flip zaten in gebukte houding, de laatste verborg zijn gelaat in de geboeide handen.

August zag nog bleeker. Daar binnen werd over zijn lot beslist. De jonkman dacht in dit gewichtig oogenblik aan zijne moeder. Mocht hij haar dezen avond terug zien, of...

Neen, neen, men zou hem niet veroordeelen! Men veroordeelde geen onschuldigen.

Ha!.. hoe was hij zijn val nabij geweest. Wat, zoo hij naar de inblazingen van zijne makkers toch geluisterd had! Dan zat hij hier als moordenaar!

En hij gruwde, hij rilde bij die gedachte!

Eene bel klonk...

De spanning onder de nieuwsgierigen was ten top gestegen.

De gezwornen keerden terug. En hun hoofdman, de oppergezworne verklaarde „met de hand op 't hart, op zijne eer en zijn geweten voor God en voor de menschen,” dat op de vraag of August Dumont schuldig was, de jury „NEEN” antwoordde.

De rechters spraken nu August vrij. De twee anderen, schuldig bevonden, werden veroordeeld tot dwangarbeid.

De zoon der weduwe stond daar gelijk een verdwaasde... Tranen welden op en rolden langs

zijne wangen. Hij snikte als een kind... Een stap verder op den slechten weg... en hij ware verloren geweest. Maar nu sprak men hem vrij... nu was hij waarlijk onschuldig, nu kon hij een ander leven beginnen. 't Was nog niet te laat voor hem!

Hoe, wist August niet, maar eenigen tijd later stond hij op straat te midden van bekende dorpelingen, die zijn voorgaand leven schenen vergeten te hebben.

Men tilde hem op... stak hem in een rijtuig... andere koetsen, trams, wagens, boomen, huizen, reed hij voorbij... Hij bemerkte, dat vele menschen den hals uitstrekten om hem door 't portelraampje te zien.

Daarna werd hij uit 't rijtuig geduwd... hoorde hij gefluit, geroep... was hij in de spoorhalle... hielp men hem op den trein...

Het nieuws zijner vrijspraak was reeds voor zijne aankomst te Meerbeke bekend. Iemand had het overgeseind.

De halve parochie stond aan de spoorhalte.

Geheel versuft verliet August den trein...

Toen ontvlood hem een juichkreet en hij viel in de armen van een snikkend vrouwtje... hij lag om den hals zijner overgelukkige moeder!

't Was of niemand in de gemeente nog eenigen wrok tegen den jongeling gevoelde.

Den ganschen avond stroomde het van volk. De woon was veel te klein.

Maar 's avonds laat, toen de rust op 't dorp was teruggekeerd, toen vroeg de berouwvolle

zoon, ongezien door vreemden, onbespied... onder tranen en snikken vergiffenis aan zijne moeder... vergiffenis voor al 't leed, dat hij haar berokkend had.

Met vaste stem beloofde hij beterschap.

Hij voelde het, dat hij veel goed te maken had, jegens zijne moeder, jegens de maatschappij ook.

* * *

Een timmerman wilde August in dienst nemen.

Den volgenden dag reeds kwam de jongeling op den winkel van den ambachtsman. Hij deed zijn best en nooit had de baas berouw dezen knecht aangenomen te hebben.

Nimmer meer zag men den zoon der weduwe in de herberg. August verfoeide den drank, die zoo veel onheilen verwekt.

Als de dagtaak geëindigd was, keerde hij terug naar moeder.

Hoe gelukkig voelde zich de weduwe!

't Waren harde tijden geweest, maar al de ellende, al 't verdriet scheen nu vergeten. Ze had immers haar zoon teruggevonden.

Ja, ze werkte nog... Zonder arbeid wilde ze niet zijn... maar nooit meer behoefde ze haar nachtrust op te offeren.

En nu was de Zondag waarlijk een rustdag. Bij schoon weer zag men de weduwe met haar zoon gaan wandelen. Dan straalde haar gelaat van vreugde, dan had zij haar blijdschap wel willen uitjubbelen, luid, zeer luid, dat ieder het hooren kon!

Later in de gevangenis herkenden ook Neel en Flip de onschuld van August.

Ze waren gedrieën van Daleghem gekomen. Dumont weigerde den diefstal te plegen. Toen keerden ze met hem naar 't dorp terug uit vrees, dat August anders hun snood opzet verraden zou.

In eene kroeg wachtten ze den slag van elf uur, waarna ze terugkeerden naar de beek.

Beiden klommen over den muur, welke den hof der weduwe Vervloet omringde. Neel haalde uit een schuurtje eene ladder en plaatste ze tegen den muur. Eerst maakten ze hun gelaat zwart met koolmul. Flip nam eene handvol slijk en klom 't eerst naar, boven. Zoo stil mogelijk stapte hij in de dakgoot. Zijn makker volgde.

De schelmen kropen dan langs de pannen omhoog tot bij het dakvenster. De lange besmeerde de ruit met de meegenomen modder en kon ze daardoor verbrijzelen, zonder veel gerucht te verwekken!

Door de opening geraakten de inbrekers dan op den zolder. Geruischloos slopen ze, naar de trap en op hunne teenen daalden ze van de treden.

De vrouw moest toch iets gehoord hebben, want ze had haar bed verlaten.

De weduwe Vervloet was zeer moedig. Ze wilde zich verdedigen tegen de boosdoeners.

Toen volvoerden de schurken hunne afgrijselijke misdaad.

Met koortsachtige haast doorsnuffelden ze kassen en koffers en vertrokken rap met hun buit

langs denzelfden weg, als langs waar ze in de woning gedrongen waren.

Maar alles was nu aan 't licht gekomen. Hun afschuwelijk wraakplan op August Dumont mislukte. En thans boetten ze in 't gevang hunne verdorvenheid.

August bedacht dikwijls met eene siddering door zijn lichaam, hoe hij aan den rand van den afgrond gestaan had!

A. HANS

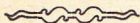
DE VONDELING

EN ANDERE VERHALEN

LODEWIJK OPDEBEEK Boekhandelaar - Uitgever
ANTWERPEN

A. HANS.

DE VONDELING
EN ANDERE VERHALEN.

ZACHTE EN ZEKER
AL OP DE BEEK.

-LODEWIJK OPDEBEEK-
BOEKHANDELAAR - UITGEVER
- - - - ANTWERPEN - - - -